

Notulen: panelbijeenkomst zbo-verantwoording 2023

Dinsdag 9 april 2024 15.00-17.00 uur

Aanwezig

Nederlandse Vereniging van Banken, Verbond van Verzekeraars, Holland Quaestor Dufas, VV&A, VBNL, Pensioenfederatie, Zorgverzekeraars Nederland, Ministerie van Financiën, DNB.

Afwezig

APT, VBIN, NVGTK.

De voorzitter heet alle aanwezigen welkom. Op de agenda staan de zbo-verantwoording 2023, het voorgenomen kostenkader 2025-2028 en de ingezonden brief namens NVB, Verbond van Verzekeraars, DUFAS, PensioenFederatie, APT, Holland Questor, VV&A.

De zbo-verantwoording 2023 staat vast. De accountant heeft een goedkeurende verklaring bij de zbo-verantwoording 2023 afgegeven. De akkoorden van de ministers van FIN en SZW op de verantwoording zijn ontvangen. De publicatie van de zbo-verantwoording in de Staatscourant en op dnb.nl zal spoedig plaatsvinden.

Het kostenkader kent een andere status. Het kostenkader is nog niet definitief. De input van het panel neemt DNB mee in de bestuurlijke afstemming komende periode. DNB licht de status en het proces dat tot op heden is gelopen toe. Het voorgenomen kostenkader is – na akkoord van de directie en RvC van DNB - op bestuurlijk niveau met Financiën besproken tijdens het Voorjaarsoverleg Financiën en RvC DNB; onderdeel van het proces is om vandaag input bij het panel op te halen. Na het panel stuurt DNB de geactualiseerde voorstellen inclusief een samenvatting van de panelinbreng naar Financiën. Op 15 april is een bestuurlijk overleg tussen FIN en DNB gepland voor de afronding van het kostenkader. Eind april/ begin mei is de verwachting dat de stukken gereed zijn voor formele aanbidding aan de ministers van Financiën en SZW ter vaststelling van het kostenkader voor de zomer.

DNB geeft een mondelinge toelichting op de ingezonden brief en zegt toe ook een schriftelijke reactie aan de leden van panel te sturen.

DNB beantwoordt op de vraag: "Kan DNB inzichtelijk gaan maken welke kosten gemoeid zijn met het opstellen van wet-en regelgeving en dan met name DNB's bijdragen in ESMA, EIOPA en EBA? De sector bedoelt niet uitsluitend de harde kosten, maar m.n. ook de inzet van fte's."

De beleidswerkzaamheden die DNB verricht zijn divers en kunnen jaar-op-jaar verschillen. Zo wordt DNB betrokken en/of geconsulteerd bij het opstellen van nieuwe wet- en regelgeving, zowel in nationaal als in Europees verband, en levert DNB vanuit een expertrol input om zo een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van wet- en regelgeving. Daarnaast stelt DNB, op basis van geldende wet- en regelgeving, eigen beleidsuitingen op, zoals good practices, Q&A's, beleidsregels en toezichthouderregelingen. Ook voert DNB voorbereidende werkzaamheden uit ten behoeve van de uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving. De kosten die DNB maakt om beleidswerkzaamheden te verrichten zijn integraal onderdeel van de werkzaamheden en maken we net als andere soorten kosten niet specifiek inzichtelijk.

De inzet die DNB verricht aan de activiteiten van de Europese toezichthoudende autoriteiten (EBA, EIOPA en ESMA) wordt niet gespecificeerd. Wel rapporteert DNB jaarlijks via haar zbo-begroting en zbo-verantwoording welke inhoudelijke

beleidsprioriteiten DNB heeft, en kan daaruit op hoofdlijnen worden afgeleid waar DNB de grootste inspanningen heeft geleverd. Volledigheidshalve meldt DNB dat de contributiebijdrage aan de ESA's in 2023 € 2,1 mln. bedroeg.

Het Verbond van Verzekeraars geeft een nadere duiding over de achterliggende vraag en dat is in hoeverre de kosten die DNB maakt voor beleidswerkzaamheden door de sector gefinancierd zouden moeten worden en waarschuwt voor het doorschieten van de inzet van toezichthouders bij het opstellen van wet- en regelgeving, zoals in andere landen gebeurt. De NVB vult aan dat de werkzaamheden van DNB door moeten gaan, maar niet geheel gefinancierd zouden moeten worden door de sector. HQ benoemt dat juist het advies dat DNB geeft aan de wetgever betaald wordt door de sector, in plaats van door de wetgever.

DNB geeft aan dat de inbreng van expertise en kennis van de Nederlandse context de kwaliteit en toepasbaarheid wet en regelgeving voor de Nederlandse financiële sector verhoogt. Voorts geeft DNB aan dat het merendeel van de werkzaamheden gaat over het opstellen van Q&A's, guidelines en implementatie wet en regelgeving, juist om de wet- en regelgeving passend te maken voor de financiële sector.

De VBNL benoemt dat de huidige wijze van bekostiging het level playing field op Europees niveau verstoort, zoals bijvoorbeeld bij MiCAR. DNB herkent het geschetste punt dat de financiering van toezicht verschilt per lidstaat. DNB pleit daar waar mogelijk dan ook voor een Europese aanpak.

De VBNL geeft aan dat er vanuit DNB misinformatie gedeeld is bij de consultatie van MiCAR. DNB vraagt de VBNL dit punt specifiek te maken. De VBNL geeft aan dit te zullen doen. DNB en de VBNL hebben na de panelbijeenkomst contact gehad over de uitspraak van de VBNL. DNB heeft aangegeven dat genoemde publicaties niet uit naam van DNB zijn opgesteld en er geen sprake is van misinformatie.

DNB geeft antwoord op de vragen naar de loon en prijsbijstelling.

DNB benoemt het onderscheid tussen het plafond dat in het kostenkader wordt bepaald aan de hand van de spelregels zoals afgesproken met het ministerie van Financiën. De afspraak met het ministerie is dat de loonbijstelling de ontwikkeling van de algemene markt volgt. Voor de prijsbijstelling is het percentage gekoppeld aan de 'Jaarmutatie Consumentenprijsindex (CPI)'. Voor het kostenkader wordt een verdeling van de 2/3 loonbijstelling en 1/3 prijsbijstelling gehanteerd.

Binnen het plafond van het kostenkader stelt DNB haar begroting op en is kostenbewustzijn een belangrijk onderwerp. DNB licht toe dat voor de loonontwikkeling het gemiddelde van de markt gevolgd wordt en er dus over dit deel van de cao niet onderhandeld wordt met de bonden.

Het VvV vraagt aandacht voor het thema hoe de kostenontwikkeling in algemene zin zoveel mogelijk getemperd kan worden.

DNB geeft antwoord op de vraag over het verdiepend onderzoek naar de kostprijs.

Het onderzoek is uitgevoerd en afgerond. DNB heeft het verdiepend onderzoek naar de kostprijs per fte uitgevoerd aan de hand van de Handleiding overheidstarieven (HOT) 2024. Het verdiepend onderzoek betrof een validatie van de kostprijs door inzicht te geven in de onderliggende componenten van de kostprijs. De HOT is gericht op de componenten die meeschalen zodra er sprake is van uitbreiding c.q. overheveling van capaciteit. Hierbij is het van belang om onderscheid te maken tussen vaste en variabele kosten. De voornaamste delta tussen het overheidstarief en DNB wordt verklaard door het verschil in de loonkosten, als gevolg van de verschillende cao's. DNB heeft de opbouw van de kostprijs DNB aangevuld met een staffel functie, waarbij de (variabele) overheadkosten en het herverdelingseffect

tussen de zbo-taken en monetaire taken in de kostprijs stijgen naarmate de uitbreiding meer materieel wordt. Ook wordt de kostprijs jaarlijks geïndexeerd conform de indexeringsmethodiek van het zbo-kostenkader.

DNB geeft enkele voorbeelden van kosten die in genoemde bedrag van ca. € 285.000 zitten:

- de out of pocket kosten voor inhuur van externe expertise bij on-sites of de beoordeling van interne modellen.
- de contributiebijdragen aan de ESA's
- alle inzet van zowel externe als interne capaciteit die nodig is voor het realiseren ICT projecten

Het VvV geeft de suggestie een andere naam aan het onderzoek te geven, omdat de term kostprijs per fte een andere lading heeft dan met de toelichting van DNB wordt gegeven. DNB neemt de suggestie over en zal de term aanpassen.

DNB geeft antwoord op de vragen over markttoetreding en repressieve handhaving:

DNB is nog steeds voornemens om kosten voor eenmalige handelingen naar een meer kostendekkend niveau te brengen.

De opbrengsten van handhaving vloeien terug naar de sector tot een maximum van € 4,5 miljoen per jaar, voor zover DNB de heffingsreserve niet aanvult. Alleen het meerdere vloeit terug naar het Rijk. Het bedrag van € 4,5 miljoen staat gelijk aan de kosten voor handhaving. Zie hiervoor de aanpassing van de Wbft 2019 in 2021, waarbij de heffingsreserve is geïntroduceerd en de kosten handhaving zijn onderzocht. Op basis van gegevens over 2017 tot en met 2020 is gebleken dat de handavingskosten gestegen zijn naar € 4,5 miljoen. Daarom is het maximum dat DNB aan de sector terug kan geven opgehoogd van € 2,5 miljoen naar € 4,5 miljoen. DNB geeft aan dat zij zich erin kan vinden als het bedrag van € 4,5 miljoen verder wordt verhoogd, maar dat dit aan de wetgever is. De VBNL geeft aan dat zij graag ziet dat de opbrengsten van boetes en dwangsommen meer gericht terugvloeien naar de betreffende sector. DNB verwijst naar de eerder gegeven reactie van de wetgever op dit gebied.

Over de verwijzing naar de uitspraak van crypto-instellingen geeft DNB aan dat deze uitspraak niet direct ging over de kosten van toetreding, maar over de vertaling van Europese wetgeving naar nationale wetgeving.

De NVB geeft de suggestie dat een overheidsbijdrage voor toetredingskosten kan bijdragen aan meer concurrentie. MinFin geeft aan dat de demissionaire status van het kabinet betekent dat de bestaande situatie waarbij er geen sprake is van een overheidsbijdrage tot nader order onveranderd blijft.

DNB licht de zbo-verantwoording 2023 toe. De realisatie van de zbo-begroting bedraagt € 238,9 mln., een onderschrijding van € 3,5 mln. (1%) ten opzichte van de begroting. Voor de taak toezicht is de onderschrijding eveneens 1%. De oorzaken voor de onderschrijding op de taak Toezicht zijn een lagere uitnutting van het inhuurbudget vooral voor on-sites bij banken en een lagere personele bezetting in de eerste helft van 2023. De onderbesteding op de taak Toezicht heeft invloed gehad op de toezichtagenda en is niet gelijk verdeeld over de deelsectoren. Bij de banken- en verzekeraarssector heeft de onderschrijding geleid tot een (tijdelijke) verhoging van de reeds hoge risicobereidheid. Bij de pensioensector vangt DNB de continue veranderingen in de transitieperiode mede op door herprioritering binnen het reguliere pensioentoezicht wat ook leidt tot een tijdelijke verhoging van de (reeds hogere) risicobereidheid van het reguliere toezicht. De NVB vraagt naar de effecten van de onderbesteding, in hoeverre is er sprake van inhaalwerkzaamheden voor de

OSI's en het werk voor interne modellen? DNB geeft aan dat er schaarse capaciteit is en het vooral afschaling van onderzoeken betrof. Daarnaast is een deel van de geplande onderzoeken vervallen omdat het SSM onderzoeken door andere NCA's heeft laten uitvoeren.

DNB benoemt een aantal sectorspecifieke resultaten voor de taak toezicht:

Banken:

- Meer aandacht voor actuele risico's zoals kredietportefeuilles, ontwikkelingen op de Nederlandse huizenmarkt en het risicomanagement ten aanzien van aflossingsvrije hypotheek
- Daarnaast blijvende aandacht voor structurele risico's zoals datakwaliteit, duurzaamheid en cyberrisico's
- Implementatie Bazel III-pakket en de risicogebaseerde aanpak voor financieel-economische criminaliteit

Verzekeraars:

- Rente- en inflatieontwikkelingen, de realisatie van een grote M&A-transactie in Nederland en veel ontwikkelingen in het dossier rond claims naar aanleiding van beleggingsverzekeringen
- Vier themaonderzoeken naar rente en inflatie, duurzaamheid, risicomarge en cyberweerbaarheid en uitbesteding

Pensioenfondsen:

- Een groot gedeelte van het risicogebaseerde toezichtprogramma en het basisprogramma zijn gericht op de risico's die samenhangen met de Wtp-transitie
- In het reguliere toezicht waren cybersecurity, ESG en de beheersing van het risico op belangenverstremming belangrijke toezichtthema's

Overige sectoren:

- Voor beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen en ook bij de betaalsector was datakwaliteit van rapportages een speerpunt.
- Bij de trustsector aandacht voor cliëntenonderzoek en de inrichting van de integere bedrijfsvoering
- Voor het toezicht op crypto-aanbieders bleven de beoordeling van registratieaanvragen en het uitvoeren van bestuurderstoetsingen belangrijke thema's.

Over de speerpunten uit de visie op toezicht licht DNB het volgende toe:

Speerpunt 1. Inspelen op technologische vernieuwing

- Intern heeft DNB zich in 2023 toegelegd op het (verder) digitaliseren van het bestaande toezichtketenproces, inclusief de informatie-uitwisseling met de sector. Met nieuwe tooling zoals 'Surveyor' en 'Dataloop' wordt het aanleveren van data eenvoudiger. Ook is in 2023 voor het eerst gebruik gemaakt van een nieuwe applicatie voor automatische risicoscores, waarmee we kwantitatieve rapportages van instellingen automatisch kunnen vertalen in risicoscores.
- Binnen de financiële sector is de aanhoudende verhoogde cyberdreiging nog steeds een belangrijk zorgpunt. DNB onderzoekt daarom jaarlijks gericht bij individuele instellingen de weerbaarheid bij cyberaanvallen. Ook lag de focus in

2023 meer specifiek op het handelingsperspectief van instellingen op het moment dat zij getroffen zouden worden door een cyberaanval.

HQ vraagt aandacht voor de digitaliseringslag die zowel aan de kant van de trustkantoren plaatsvindt als aan de kant van DNB. Met meer geautomatiseerde uitvragen is koppeling tussen systemen nodig. DNB neemt het signaal mee en geeft aan dat ook via het iForum het aandachtspunt ingebracht kan worden.

Speerpunt 2. DNB stuurt op duurzaamheid

- Om instellingen te ondersteunen heeft DNB in 2023 een 'Gids voor de beheersing van klimaat- en milieurisico's' gepubliceerd met aandachtspunten en good practices omtrent strategie, governance, risicomanagement en informatievoorziening. In 2023 is op basis van deze Gids een self assessment uitgestuurd naar een representatieve groep pensioenfondsen en verzekeraars om te inventariseren hoe hun beheersing ervoor staat.
- In het toezicht op de grootbanken heeft DNB in 2023 de voortgang gemonitord op de in 2022 vastgestelde tekortkomingen in de beheersing van klimaat- en milieurisico's.
- Ook heeft DNB in 2023 internationaal bijgedragen aan een passend regelgevend kader rondom ESG-risico's door deelname aan beleids-gremia als de Europese Bankenautoriteit (EBA), Europese Pensioen- en Verzekeringsautoriteit (EIOPA) en het Basel Committee on Banking Supervision (BCBS).

Speerpunt 3. Bestrijden van financieel-economische criminaliteit

- Toezicht op het voorkomen en aanpakken van financieel-economische criminaliteit, zoals witwassen, corruptie, financiering van terrorisme en belastingcriminaliteit, was in 2023 zeer actueel naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne.
- In 2023 heeft DNB verdere stappen gezet met betrekking tot het risicogebaseerd invullen van de verplichtingen van de financiële sector bij het voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit en ons toezicht daarop. Dit mede naar aanleiding van het rapport 'Van herstel naar balans' dat we in 2022 publiceerden. De dialoog met de sector over uitdagingen bij deze risicogebaseerde benadering was in 2023 intensief.
- DNB heeft de aanpak van ongeregistreerde cryptodienstverleners onverminderd voortgezet, resulterend in € 3,3 mln. aan opgelegde boetes en lasten onder dwangsom.
- DNB heeft zich ook in 2023 ingezet voor een verdere versterking van de anti-witwasketen, zowel binnen Nederland als internationaal.

De VV&A vraagt aandacht voor de overschrijding bij de bobi's. Er vindt een consolidatieslag in de sector plaats, maar de kosten blijven toenemen. De VV&A vraagt naar het vergezicht voor de kostenontwikkeling. DNB geeft aan dat de consolidatieslag zorgt voor grotere instellingen en dat het verband tussen de populatie en het toezicht niet 1 op 1 is. Zo is er altijd sprake van een minimum niveau aan toezichtinspanning. Afschaling van capaciteit is soms wel mogelijk, maar zal niet altijd direct (kunnen) plaatsvinden.

DNB licht het exploitatiesaldo toe en benoemt dat de terugbetaling van de heffing aan de cryptopartijen hierin is opgenomen. Bij het opstellen van de tarieven 2024 zal DNB het verzoek bij de ministers indienen het terugbetaalde bedrag ten laste van de heffingsreserve te brengen en niet bij de sector in rekening te brengen.

DNB licht de taak resolutie toe. Belangrijke punten waren:

- het operationaliseren van resolutieplannen en afwikkelbaarheid. Voor zowel banken als verzekeraars is de (voortgang in de) afwikkelbaarheid gemeten en zijn de uitkomsten met de instellingen besproken.
- Het operationaliseren van resolutie-instrumenten. De instrumenten bail-in, sale of business en de inzet van de bijzondere bestuurder zijn verder ontwikkeld, maar liggen door capaciteitsgebrek achter op schema. Er is contact geweest met een groot aantal interne - en externe stakeholders om het draagvlak verder te vergroten. Ook hebben er diverse crisissimulaties plaatsgevonden.
- DNB heeft een actieve rol gespeeld in de trajecten op het gebied van de herziening van het Europese afwikkelkader voor middelgrote- en kleine banken (CMDI), de Europese harmonisatie van herstel en afwikkeling van verzekeraars (IRR), en het onderzoek naar een Nederlands verzekeringsgarantiestelsel (IGS).
- Het verstevigen van het Nederlandse Depositogarantiestelsel. In 2023 heeft de focus gelegen op het bevorderen van de publieksbekendheid, het implementeren van lessen uit het faillissement van Amsterdam Trade Bank en het verder verbeteren van de door banken aangeleverde DGS-gegevens.

Het Verbond geeft een compliment, 1% afwijking is een goed resultaat. DNB vult aan dat de werving steeds succesvoller verloopt en dat zij onder andere daardoor dichter op haar begroting zit.

Het voorgenomen kostenkader 2025-2028 licht DNB toe aan de hand van het doorlopen proces. DNB licht toe dat het uitgangspunt was om nieuwe taken en intensiveringen zelf op te vangen. Voor een drietal taken acht DNB dit uitgangspunt uiteindelijk niet realistisch, dit betreft DORA, de AI-verordening en IRRD.

In het voorgenomen kostenkader vraagt DNB geen uitbreiding aan voor een veelheid aan taken die onder de regel overige uitbreidingen vallen. Deze extra taken vangt DNB op met structurele besparingen ter hoogte van € 3,5 miljoen, herprioriteringen (jaarlijks bij de begroting te realiseren) en een efficiencytaakstelling. De efficiencytaakstelling loopt gedurende het kostenkader op.

De NVB vraagt of een eventueel positief effect uit de kabinetsonderhandeling, ten aanzien van een overheidsbijdrage, impact kan hebben op het voorgenomen kostenkader. MinFin geeft aan dat het kostenkader opgesteld wordt met stand beleid en er dus geen overheidsbijdrage is voorzien. DNB geeft aan dat het kostenkader een uitgaveplafond is en er vanuit de overheidsbijdrage dus geen impact kan zijn op het kostenkader, hooguit op de wijze van financiering.

HQ vraagt waar er taken afgaan, waar zitten de besparingen en hoe de National Risk Assessment (NRA) in het kostenkader opgenomen is. DNB geeft aan dat de taken vallend onder de regel overige uitbreidingen door DNB ingepast worden. De NRA zal binnen de bestaande capaciteit opgevangen worden.

Het VvV vindt de opstelling een mooi overzicht, met een duidelijk ambitieniveau waar DNB bespaart en herprioriteert. Voorts vraagt het VvV aandacht voor 2 punten: ten eerste de herinvoering van een overheidsbijdrage, dit is een sectorbreed gedeeld standpunt. Het tweede punt betreft de ontwikkeling van de kosten als geheel. De reeks ziet er bescheiden uit, echter met de jaarlijkse aanvulling van de loon- en prijsbijstelling stijgen de kosten aanzienlijk. Ter illustratie; bij aanvang van het kostenkader 2021-2024 was het plafond voor de begroting 2024 € 218 miljoen. Over een periode van 4 jaar is het plafond toegenomen naar € 257 miljoen, grotendeels door de jaarlijkse loon- en prijsbijstelling. Het Verbond roept op het gat tussen de reeks van het oorspronkelijke kader en het kader aangevuld met loon- en prijsbijstelling zo klein mogelijk te houden.

DNB geeft aan dat veel uitbreidingen uit Europa komen en de mogelijkheden beperkt zijn om op te minderen. Daar komt bij dat de maatschappelijke tolerantie weinig sympathie heeft als er misstanden zijn. Ook ziet DNB dat in de rechtsgang beslissingen breder worden getoetst door rechters.

Het VvV doet de suggestie om de werking van het panel te evalueren en naar de instrumenten te kijken die het panel voorhanden heeft. De NVB sluit zich hierbij aan. DNB geeft aan begrip te hebben voor het standpunt van het Verbond en benoemt dat het gesprek met het panel belangrijk is voor DNB. DNB en MinFin geven aan dat naast het panel de RvC en ministeries tegendruk geven en DNB scherp houden op kostenbewustzijn.

Het VvV verwijst hierbij tevens naar een gesprek met MinFin over de betrokkenheid bij de evaluatie van de Wbft 2019. MinFin geeft aan dat het plan van aanpak voor de zomer gereed is.

De voorzitter concludeert dat:

- het panel complimenten geeft over de verantwoording 2023;
- het panel de reeksen van het voorgestelde kostenkader 2025-2028 begrijpt;
- het panel aandacht vraagt voor de PM post (loon- en prijsbijstelling);
- een evaluatie van het panel op systemisch niveau gewenst is.

De voorzitter zegt toe dat DNB:

- de presentatie deelt;
- schriftelijk reageert op de ingezonden brief;
- de titel van het verdiepend onderzoek aanpast;
- het voorstel van het panel ondersteunt om het functioneren van het panel met MinFin en DNB te evalueren en te bezien of dit instrument effectief is en/of (nog) effectiever gemaakt kan worden vooral op het vlak van het kunnen geven van adviezen.